

Etiska rådets yttrande avseende medfinansiering vid kataraktkirurgi

Etiska rådet har uppmärksammats på ett möjligt införande av medfinansiering i Region Skåne. Medfinansiering innebär att en patient, utöver den sedvanliga behandlingen, även erbjuds annan behandling där patienten själv måste bekosta mellanskillnaden mellan denna och standardbehandlingen. Det konkreta fall Etiska rådet haft att ta ställning till rör val av lins i samband med kataraktoperation. Jämte en standardlins föreslås patienten, genom medfinansiering, erbjudas antingen multifokal eller torisk lins.

Medfinansiering har tidigare blivit föremål för ingående kritik. I en rapport från 2015 avråder Statens medicinsk-etiska råd (Smer) från medfinansiering. Huvudargumentet i denna rapport är att medfinansiering står i strid med *likabehandlingsprincipen*, då de alternativ patienten ställs inför kommer att styras av betalningsförmåga.

Medfinansieringen är inte behovsstyrd, vilket innebär ytterligare ett avsteg från den offentliga vårdens grundvalar. Det ska här understrykas att den lins som idag erbjuds kostnadsfritt utgör en god behandling och att även annan lins kan erbjudas om detta anses motiverat utifrån den individuella patientens behov av vård. Skulle dagens vård brista i detta avseende bör detta utredas och åtgärdas. Problemet kan då inte hanteras genom att endast de med betalningsförmåga får den vård de behöver.

Utöver att stå i strid med likabehandlingsprincipen finns det en rad andra problem med medfinansiering. Hit hör risken att inom den offentliga vården skapa en marknad för försäljning av tjänster. Patienten blir för leverantören en potentiell kund. Här finns en risk att fokus flyttas från behov av vård till efterfrågan av vård. Erfarenheterna från hörapparatsområdet som beskrivs i en rapport från Hörselskadades riksförbund är ur detta perspektiv mycket negativa. Till detta kommer också en risk för undanträngning av mer

angelägen vård, samt frågor kring ansvar i de fall patienten i efterhand inte är nöjd med det alternativ man själv bekostat.

Etiska rådet menar att medfinansiering innebär etiska problem för den offentliga vården. Rådet avråder därmed från att tillåta medfinansiering av det slag som nu föreslagits.